

Rozwijanie myślenia i języka dziecka poprzez gry, zabawy i ćwiczenia.

Propozycje zestawu zabaw i ćwiczeń ze wszystkimi dziećmi również z dziećmi z wadą słuchu. Są to zabawy dla dzieci najmłodszych i ćwiczenia językowe dla dzieci starszych. Wszystkie zabawy można przeprowadzić na dowolnym zbiorze obrazków(zabawek czy etykiet).

Wystarczy wyciąć z kolorowych gazet czy książeczek lub samemu narysować odpowiednie obrazki nakleić na kartonikach ewentualnie zaaluminować.

Oto przykłady obrazków: auto, banan, but, butelka (sok), chłopiec, choinka, ciężarówka(duże auto), cukierek, cytryna, drzewo, dzbanek, dzwon(dzwonek), gitara, gruszka, grzyb, gwiazda, jabłko, jajko, jeź, kaczka, kapelusz, kieliszek, korona, kierownica, kluz, kosz (koszyk), księżyc, kwiatek,(kwiat), liść (listek), łabędź, łopata, łyżka, młotek, motyl, mysz, nożyczki, pani,(tata), pani,(mama), parasol, pędzel, pies, piła, pociąg,(lokomotywa)rękawiczka, ryba, samolot, siekiera, statek, ślimak, śrubokręt, trąbka, wąż, widelec, wieża, wózek żarówka(lampa); W nawiasach podałam inne możliwe nazwy.

W trakcie ćwiczeń należy przestrzegać następujących zasad:

- ✓ musimy dziecko wspierać, okazywać mu radość i zadowolenie ze wspólnej zabawy,
- ✓ skuteczność ćwiczeń będzie wysoka, jeśli będziemy przestrzegać kolejności etapów ; najpierw rozumienie (zabaw , wyrazów, zdań, itd.), potem wykonywanie (powtarzanie wymawianie),
- ✓ wprowadzając nową zabawę , musimy dziecku wyjaśnić jej zasady, najlepiej przez pokaz dlatego pierwszy raz sami wykonujemy nowe zadanie,
- ✓ należy pamiętać o tym, że małe dziecko uczy się przez doświadczenie, musi mieć okazję do manipulowania zabawkami,
- ✓ zawsze układamy obrazki czy zabawki przed dzieckiem od jego lewej strony do prawej zgodnie z kierunkiem czytania i pisanania,
- ✓ nadrzędnym celem naszych wysiłków jest nauczenie dziecka komunikowania się , a każda rozmowa wymaga udziału przynajmniej dwóch uczestników, dlatego proponuję zawsze pamiętać o konwencji „, raz ja, raz ty”, dzięki temu dziecko uczy się pewnych zachowań przez naśladownictwo i nie czuje się stale odpytywane,

- ✓ kolejne zabawy zaczynamy od przykładów znanych, utrwalonych i łatwiejszych, stopniowo wprowadzając elementy nowe trudniejsze; są dzieci, które lubią często powtarzające się gry i te same zabawki, inne mobilizują nas do ciągłego wymyślania nowych ćwiczeń- należy wykorzystywać ba sposoby , bo z jednej strony musimy utrwaląć materiał, a z drugiej proponować zabawy nowe, rozwijające,
- ✓ jeżeli dziecko ma problemy z koncentracją uwagi, pierwsze ćwiczenia powinny być krótkie, by dziecko miało świadomość zakończenia zadania,
- ✓ dziecko więcej się nauczy, jeśli będzie chciało ćwiczyć , niż wtedy gdy będziemy mu coś narzucać , dlatego jestem przeciwna zmuszaniu dziecka do udziału w wymyślanych przez nas zabawach, z drugiej strony oczywiście nie można zrezygnować z planowanej terapii- dlatego trzeba zachęcać , dawać przykład i nagradzać,
- ✓ w zależności od wieku i możliwości językowych dziecka należy stosować odpowiednie metody; słuchanie, czytanie z ust, mówienie, język migowy, z młodszymi dziećmi oczywiście zabawy ruchowe i manipulacyjne, ze starszymi można oderwać się od konkretności i korzystać z utrwalonych pojęć językowych,
- ✓ można łączyć różne zabawy, żeby jednocześnie kształcić i rozwijać różne funkcje i umiejętności.

1.Zabawy naśladownicze, ćwiczenia motoryki dużej i małej.

- ✓ naśladujemy ruchy charakterystyczne dla poszczególnych zwierząt,
- ✓ pojazdów, zjawisk lub czynności,
- ✓ pływamy jak ryba, chodzimy jak kaczka, pełzamy jak wąż, biegamy jak pies, latamy jak motyl, kulimy się jak jeż,
- ✓ jemy łyżką lub widelcem, gryziemy jabłko lub gruszkę, wyciskamy i pijemy kwaśny sok z cytryny, zdejmujemy skórkę z banana, rozbijamy skorupkę jajka, rozwijamy papierek z cukierka, pijemy z butelki, dzbanka lub kieliszka, nalewamy herbatę z czajnika,
- ✓ zakładamy buty, rękawiczki lub kapelusz, otwieramy parasol,
- ✓ wychodzimy po drabinie, otwieramy drzwi kluczem , przybijamy gwoździe młotkiem, piujemy piła, wycinamy nożyczkami, wkręcamy żarówkę, ścinamy siekierą drzewo, kopujemy łopata, malujemy pędzlem,
- ✓ gramy na gitarze lub trąbce, dzwonimy dzwonkiem,
- ✓ wchodzimy jak kot na drzewo, wachamy płatki kwiatków, liście z drzewa, zbieramy grzyby, ubieramy choinkę,
- ✓ jedziemy autem lub pociągiem, kręcimy kierownicą, prowadzimy wózek,

- ✓ chłopiec(pani lub pan) idzie, skacze, tańczy śpi, i wykonuje inne czynności.

2. Orientacja w schemacie własnego ciała.

- ✓ uczymy dziecko rozpoznawania schematu ciała i poznawania przestrzeni wokół siebie poprzez zabawy ruchowe z pomocami, wspólnie wykonujemy polecenia.
- ✓ motyl siedzi na twojej głowie, mysz jest na mojej nodze itd.,
- ✓ dzbanek trzymam prawą ręką, klucz trzymasz w lewej ręce itd.,
- ✓ tu jest prawa noga pana, tu chłopiec ma lewe oko itd.,
- ✓ pani idzie po schodach do góry, jeź idzie do tyłu itd.,
- ✓ auto jedzie pod stołem, samolot leci dookoła krzesła, idziemy z koszem do kuchni, banana schowamy w szafce itd.

3. Ćwiczenia oddechowe.

- ✓ dmuchamy na kwiat i listek jak wiatr,
- ✓ dmuchamy na gorącą zupę na łyżce,
- ✓ zdejmujemy rękawiczkę i chuchamy na zamrożnięte dłonie,
- ✓ dmuchamy na lżejsze obrazki leżące na stole.

4. Ćwiczenia narządów artykulacyjnych (warg i języka) w zabawach naśladowczych.

- ✓ pijemy z butelki (kieliszka),
- ✓ naśladujemy ruchy ust ryby,
- ✓ jemy widelcem(łyżką),
- ✓ ssiemy cukierek,
- ✓ oblizujemy wargi po jedzeniu cukierka (banana, jabłka, gruszki),
- ✓ malujemy językiem jak pędzlem w powietrzu.

5. Onomatopeje, czyli wyraz dźwiękonaśladowcze- jako materiał do ćwiczeń słuchowych, głosowych, rozumienia i wymawiania

- ✓ kaczka kwacze – *kwa kwa kwa*,
- ✓ wąż syczy – *sss*,
- ✓ pies szczeka – *hau hau (au au)*,
- ✓ mysz piszczy – *pi pi pi*,
- ✓ przybijamy coś młotkiem- *bum bum*,
- ✓ zamykamy drzwi kluczem- *cyk cyk*,
- ✓ tniemy nożyczkami – *ciach ciach*

- ✓ dzwon dzwoni – *bim bam*,
- ✓ pociąg jedzie – *fu fu fu*,
- ✓ auto (ciężarówka) jedzie *brum brum*,
- ✓ samolot leci – *uuu*,
- ✓ gramy na gitarze – *la la la*,
- ✓ gramy na trąbce- *tu tu tu*,
- ✓ jemy jabłko(gruszkę, banana, jajko) -*am am/*
- ✓ jemy łyżką zupę- *am am*,
- ✓ idziemy z parasolem bo pada deszcz-*kap kap kap*,
- ✓ chłopiec (pan, pani); skacze- *hop hop*; - śpi *aaa aaa*; - je- *am am*; - idzie –*tup tup*-; puka do domu- *puk puk*; -wącha kwiaty- *aaapsik*.

6. Ćwiczenia słuchowe, w których wykorzystujemy instrumenty, nagrania magnetofonowe, własny głos

Dziecko bierze do ręki wybrany obrazek i zgodnie z zaproponowaną regułą gry reaguje na usłyszany dźwięk ruchem:

- ✓ jest dźwięk- chłopiec (pies) skacze,
- ✓ nie ma dźwięku - chłopiec (pies) stoi,
- ✓ kilka dźwięków – chłopiec (pies) skacze tyle razy, ile dźwięków słyszy,
- ✓ dźwięk wysoki – motyl (samolot) leci wysoko,
- ✓ dźwięk niski motyl (samolot) leci nisko,
- ✓ dźwięk długi –auto (ciężarówka) jedzie długo,
- ✓ dźwięk krótki - auto (ciężarówka) jedzie krótko,
- ✓ brak dźwięku- pojazdy stoją,
- ✓ dźwięk głośny- chłopiec skacze nisko i blisko,
- ✓ naśladujemy odgłosy, np. onomatopej (z poprzedniego ćwiczenie)
- ✓ lub słuchamy nagrań magnetofonowych, a dziecko wybiera odpowiedni obrazek, który odpowiada usłyszanej dźwiękowi.

Jeżeli dziecko rozumie nazwy obrazków, mówimy zza pleców dziecka ich nazwy, a dziecko odbierając je drogą słuchową, wskazuje desygnat. Jeśli dziecko rozumie proste zdania, wypowiadamy zza pleców dziecka zagadkę lub proste zdania- dziecko pokazuje obrazki lub wykonuje czynności.

Przy powyższych ćwiczeniach najpierw wybieramy wyrazy różniące się , później zbliżone brzmieniem.

7. Ćwiczenia głosowe, prowadzone głównie na samogłoskach.

- ✓ kołyszymy dziecko w wózku – *aaa aaa* (modulowane),
- ✓ samolot leci - *uuu* (długo),
- ✓ chłopiec skacze *o o o* (krótko),
- ✓ pani śpiewa *aaa* (wysoko),
- ✓ pan śpiewa- *aaa* (nisko),
- ✓ chłopiec krzyczy – *aaa* (głośno),
- ✓ chłopiec szepcze *aaa* (cicho).

Opracowała

mgr Grażyna Kulig